

ئاگر به سستی فشهّل و ئه گهره چاوه پروانگراوه گانی قهیرانی عیراق

04-09-2022

نووسه ره گان

د. یاسین ته ها

کورتە : پیکدادانی خویناوی کوّتایی ئاب له ناوچهی سهوزی به غدا له نیوان سهدرییه گان و هه ندیک له گرووپه چه کداره گانی چه شد به نزیکه ی 50 کوژراو کوّتایی هات، به لّام پینشهاته سیاسیه گانی پاش ئه و گرژیه ئه منیه، ده ریده خه ن که ئه وه ی روویدا زیاتر له گه رپکی پیکدادان ده چیت که هه ر دوو لایه نی قهیرانه که ی به ئاراسته ی قوولبوونه وه ی زیاتری ناکوکییه کاندای بردووه تا ئه وه ی په ندی لئ وه ربگرن و به ره و چاره سه ر هه نگاو بنن.

پښکدادانی خوښاوې کۆتايې ټاب له ناوچې سەوزي بەغدا له نړیوان سەدرییه کان و هەندیک له گرووپه چه کداره کانی هشد به نزیکه ی 50 کوزراو کۆتايې هات، بەلام پښهاته سیاسیه کانی پاش ټو گرزییه ئەمنیه، دەریده خەن که ئەوهی روویدا زیاتر له گهریکی پښکدادان دهچیت که هەر دوو لایهنی قهیرانه کە ی به ئاراسته ی قوولبونهوهی زیاتری ناکوکیهکاندا بردووه تا ئەوهی پەندی لڼ وهبرگرن و بهرهو چاره سەر ههنگاو بنښن.

وهستانی پښکدادانه کانی ناوچې سەوز (29_30 ئابی 2022)، له سەر بنه مای هیچ ریکه وتنیکي سیاسی و ته ناهت لیکه یشتنی ئەمنی و سەربازیش نه بوو که قۆناخی پاش ټو شه ره خوښاوییه ئاراسته بکات، ئەمەش کت و مت له سەر هتای هه لگرساندنی ده چیت که له پر و بهو ی پهره سەندنی رهوتی نارەزای و مانگرتنی سەدرییه کان و پاشان برپاری له نا کاوی وازهینانی سەدر له سیاست وهک یه که م کاردانهوهی خیرا بۆ برپاری مامۆستاکه ی له باره ی وازهینانی له کاری مەرجه عیهت و ریه ریه تی کردنی ئایینی.

له و کاته ی خۆپیشاندهرانی سەدر چوونه سەر کۆشکه هه ستیاره کانی ناوچې سەوز و نزیک بوونهوه له مأل و باره گا سەر هکییه کانی مالیکی و خه زعه لی، پاسه وان و چه کداره کان به توندی لایان هاتنه ده ست، ئەوانیش هه م بۆ پاراستنی خۆیان و هه م بۆ پښه وهی زیاتر، چه ک و چۆلی خۆیان هینا و به م هۆیه شه وه شه ریکی ده ست و یه خه داگیرسا، بەلام ته ق و تۆقی شه وی دریزی پښکدادانه کان زۆر لایه نی هینایه سەر هیل، چونکه له لایه ک مه ترسی له سەر بالیوزخانه و بنکه و باره گا بیانیه کان دروست بوو، له لایه کی دیکه پښهاته ی شیهه له ئەگه ری خزان بۆ شه ریکی گشتگیری درژخایه ن نزیک بوویهوه، ئەمەش بۆ عه لی سیستانی مەرجه عی بالای شیهه کان و جه مسره په یوه ندیداره کانی په یوه ست به دۆسیه ی عیراقی قابیلی بیدهنگی لیکردن نییه، هاوکات له گه ل ئەمه شدا سەدر تیگه یشت که ژماره ی قوربانیه کانی رهوته کە ی به رده وام له هه لکشاندایه و ته رازووی هیز لاره سه نکه و شه رکه نا به رامبه ره.

به پښه وانه ی شه قامه وه، له به ره نگار بوونهوه ی چه کداریدا تاي ته رازوو به لای سەدردا ناشکیته وه، چونکه راسته رهوته کە ی خاوه ن "سرایا السلام" و جه نگاوه ره دیرینه کانی "جیش المهدی" یه، به لام توانای ئەمانه ناگه نه توانای ټو کۆمه له گرووپه چه کداره ی که له ژیر چه تر و ناوی هه شدی شه عبیدا هه رچی چه کی کوشنده و پښه ی ستراتیژی ناو به غدا هیه به ده ستیانه وهیه. له پښکدادانه کانیشدا دامه زراوه ی هه شدی شه عبی سه لماندیان ټوان پارێزهری "سیسته می سیاسی 2003" و به رژه وه ندیه کانی "چوارچیوه ی هاوئا ههنگی" ن، له کاتی کدا نزیکه ی هه شت سال بهر له ټوه، هه موو هه وله کانیان بۆ یه کلاییکردنه وه ی وینه ی دامه زراوه کە یان بوو وهک قه واره یه کی ئەمنی نیشتمانی که "سەر به فەرمانده ی گشتی هیزه چه کداره کانی عیراقه".

ئاگر به ستی ئیستا له ژیر سی کارتیکه ردایه که به که میان هیزه کانی گوشارن (سیستانی له نه جه ف و تاران له دووره وه)، دووه میشیان مه یدانه سەربازییه لاره سه نکه کە یه، سییه میش هاتنه پښه وه ی زیاره تی "چله ی ئیمام حسین" ه که بۆنه یه کی گرنگ و جومگه یی و رۆحی شیهه کانه له سەر انسهری دنیا. هەر کاتیش دووله مه ره کە ی دوا ی گۆرانی به سەردا بیت له چه ند رۆژی داها توودا، ټوه هه موو کات ئەگه ری "پښکدادانی سنووردار" و به ریه ککه وتنی سنووردار کراوه یه، وهک ئەوه ی چه ند کاتێرێک پاش کشانه وه ی سەدرییه کان له به غدا له نړیوان چه کداره کانی سەدر و عه سائییدا له ده ور به ری کۆشکه سه رۆکایه تییه کانی شاری به سره روویدا.

له م چه ند ساله ی دوا ییدا هیچ کات وهک ئیستا سەدرییه کان هه ستیان به دلشکان نه کردووه، چونکه جگه له وه ی به ته نیا رووبه روون له گه ل هه موو هیزه کاریگه ر و خاوه ن ده سه لاته کانی شیهه دا، پښانوا به له لایه ن ئیرانی شه وه به ناچار کردنی ئایه توللا حائیری به وازهینان تووشی پیلانگیزییه کی ئایینی و مه زه به ی بوون و ریه ره کە یان گه مارۆ دراوه، له ووی زیان و لیکه وته ی پښکدادانه کانیش هه ژماره ی قوربانی سەدرییه کان چه ند قاتی ټوانه ی رکا به ره کانیانه، بهر له وه ش ده ستیان له په رله مان برآ و به خیرای کورسییه کانیان پرکرایه وه. ئەمانه ش به سن بۆ گرژتر کردنی بارودۆخه که و هه وینی رق و زه مینه ی چه ند گه ریکی تری تۆله سه ندنه وه ن. له به رامبه ریشدا ئەگه رچی چوارچیوه ی هاوئا ههنگی شیهه سەدریان له چوارچیوه یه کی به رته سکدا قه تیس کردووه، که چی ئەوانیش هینشتا هەر کاریان له بهر ناروات و نه حکومه ت به ده ست ټوانه، نه په رله مانیش کارایه تا زۆرینه نو ییه کە یان پاش کشانه وه ی سەدر، به که لک و سوود بگه رپته وه بۆیان و په لایه نه بۆ ئەوه ی هه ندیک له ئامانجه کانیان بهیننه دی.

تا "زیاره تی چله" کۆتايی دیت پاش دوو هه فته ی دیکه، دۆخی گرژی شیهه کان به ئەگه ری زۆر هەر به شه ری سارد ده مینیته وه، به لام له پاش ټوه تۆنی گوتاری رکا به ره کانی سەدر و به یاننامه کانی ئەم دوا ییه یان ئاماژه به گه ریکی نو یی به ریه ککه وتن ده کەن، چونکه ټو کاته ی ده ست بۆ پښهینانی حکومه تی دلخوازی خۆیان ده بن. جاریکی دیکه برینی کشانه وه ی سەدرییه کان له په رله مان و مانه وه یان به ده ستی به تال له پرۆسه سیاسیه که دا ده ست به بازار و کولانه وه ده کات و، ټو کاتیش چاری دیکه یان نابیت جگه له گه رانه وه بۆ شه قام و په لاماردانی به رژه وه ندیه کانی رکا به ره کانیان.

چاره سه ری گونجاو بۆ ئەم بارگرژییه ی دوا یی له دانای هه ولی رازیکردنی سەدر دایه، ئەویش به هه لوه شانده وه ی په رله مان و هینشتنه وه ی مسته فا کازمی یان دروستکردنی حکومه تیکی ته مەن 12_18 مانگ که ئەرکی تیپه راندنی بودجه و ئاماده کاریی هه لبژاردنی

نوي بېت دهكرېت، بهې ئووهى پەرلەمان گۇرپى گەورە لە ياساى ھەلبۇاردن و كۆمىسيۇنەكەيدا بکات، بەلام گرتى سەرەكى ئووهى ئىستا رگابەرانى سەدر لە چوارچىوھى ھاوناھەنگى شىعە، خۇيان بە براوھ دەزانن و بە كەلکۆەرگرتن لە پېشھاتەکانى ئەم دوايىھ، دەيانەوېت زياتر گۆشەگىرى بکەن، ئەمەش بە واتاى کار و کاردانەوھى زياتر دېت، ئەگەر پېشھاتىكى خىرا و چاوھرواننەکراو ئەم ئاراستەيە بەرھو لانيکەمى لىگەيشتن و سازانېک نەبات کە ماوھەيەكى دىکە ناکۆکىيەکان دوا بخت.